

A DIÁKMUNKA
LEHETŐSÉGEI
ÉS ÚTVESZTŐI
SZENTGOTTHÁRDON

Diákmunka meghatározása és jogszabályi háttere

A magyar jogrendszer nem ismeri a diákmunka fogalmát. Ehelyett a fiatal munkavállaló fogalma az, amelybe beilleszthetők a 18 évesnél fiatalabb diákok.

A felnőtt korúak az úgynevezett nem tipikus munkaviszonyok közül választhatnak, de ezek nem csak a diákokra vonatkoznak.

A munkaviszonyban történő foglalkoztatás legfontosabb szabályait a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) tartalmazza. Az Mt. határozza meg, hogy a munkavállalókkal hogyan létesíthető munkaviszony, milyen jogok illetik meg és milyen kötelezettségek terhelik a munkaszerződés teljesítése során.

Ugyancsak e törvényben található meg annak szabályai, hogy a fiatalkorú munkavállalókat milyen életkori és munkavégzési korlátozások betartásával szabad foglalkoztatni.

Kivel és hogyan létesíthető munkaviszony?

Az Mt. általános szabálya szerint munkaviszonyt az létesíthet, aki betöltötte a 16. életévét. Kivételesen azonban a 16. életévét még be nem töltött fiatal is foglalkoztatható munkaviszonyban a következő esetekben:

Az iskolai szünet tartama alatt a 15. életévét betöltött, nappali tagozatos oktatási intézményben tanuló személy, (iskolai szünet alatt nem csupán a nyári szünet értendő, hanem minden olyan időszak, amikor az oktatási intézményben szünetel az oktatás) gyámhatósági engedéllyel, külön jogszabályban meghatározottak szerint a 16. életévét még be nem töltött személy kulturális, művészeti, sport-, és hirdetési tevékenység keretében.

Munkaviszonyt elsősorban a munkáltató és a munkavállaló között megkötött munkaszerződéssel lehet létesíteni.

A munkaszerződésnek érvényességi feltételei legkésőbb a munkavégzés megkezdéséig kötelezően írásba kell foglalni, ami a munkáltató kötelezettsége. A munkaszerződésnek feltétlenül tartalmaznia kell a munkavállaló alaphétét és munkakörét. Emellett a munkaszerződésben rendelkezni lehet, sőt célszerű a munkaviszonnyal kapcsolatos egyéb kérdésekről is. Így a munkaviszony tartamáról (megtől meddig tart a munkaviszony). Ha a felek a munkaszerződésben erről nem rendelkeznek, a munkaviszony határozatlan időtartamra jön létre (ennek jelentősége a munkaviszony megszüntetése és a feleket megillető jogok és kötelezettségek terjedelme szempontjából van).

A diákok munkavégzése esetén általában a határozott időtartamú szerződés a jellemző a munkavégzés helyéről. Ez határozza meg, hogy a munkavállalónak hol kell teljesítenie a munkavégzést (a munkáltató melyik telephelyén, fióktelepén). A napi munkaidő tartamáról, fő szabály szerint (ha a felek a

munkaszerződésben eltérően nem állapodtak meg) a munkaviszony teljes munkaidőre (napi 8, heti 40 óra) jön létre.

A diákok részmunkaidős foglalkoztatásban is (napi 8 óránál kevesebb, például napi 6, vagy 4 órás) alkalmazhatók. Ha a munkaviszony nem teljes munkaidőre jön létre, ebben a kérdésben meg kell állapodni, hiszen ez alapvetően befolyásolja a munkavállaló munkabérét is. A törvényes képviselő hozzájárulása szükséges.

Gyakran jelent problémát, hogy a 18. életévét még be nem töltött személy munkaszerződésének megkötéséhez hiányzik a törvényes képviselő (többnyire a szülő) hozzájárulása. Az Mt. szabályai szerint a törvényes képviselő hozzájárulása szükséges a korlátozottan cselekvőképes személy olyan jognyilatkozatához, amely a munkaszerződés megkötésére, módosítására, megszüntetésére, vagy kötelezettségvállalásra irányul.

A Ptk. (2013. évi V. törvény) 2:11. §-a alapján korlátozottan cselekvőképes az a kiskorú (18. életévét be nem töltött személy), aki a 14. életévét betöltötte és nem cselekvőképtelen. A hatályos szabályok alapján tehát a 16. életévét betöltött személy ugyan korlátozás nélkül létesíthet munkaviszonyt, a megkötött munkaszerződés azonban csak abban az esetben érvényes, ha azon a törvényes képviselő hozzájáruló nyilatkozata is szerepel.

Bejelentési kötelezettség

A munkaviszony létrejöttét - a munkaszerződés írásba foglalása mellett, és legkésőbb a munkavállaló munkába lépéséig – be kell jelenteni az adóhatóság részére is, ennek hiányában ugyanis a foglalkoztatás „feketének” minősül.

Az írásba foglalt munkaszerződés és a bejelentés hiánya – azon túlmenően, hogy a be nem jelentett munkaviszonyt később, a nyugdíj szempontjából nem veszik majd figyelembe szolgálati időként – egyéb hátrányokkal is járhat: egy esetleges munkabalesetnél nehezebb a munkaviszony bizonyítása, de a diák

kockáztatja azt is, hogy a munkaviszony végén nem - vagy nem a remélt mértékben - kapja meg a munkabérét. Célszerű ezért „számonkérni” a munkáltatón a bejelentési kötelezettség teljesítését.

Egyszerűsített foglalkoztatás

Ha a munkavégzés nem rendszeresen történik, a munkáltató és a munkavállaló a munkaviszony egyszerűbb formáját is választhatja. Ilyen forma az egyszerűsített foglalkoztatás vagy alkalmi munka.

Ez a foglalkoztatási forma rövidebb időszak(ok)ra létesíthető, egyszerűbb formában, ugyanakkor korlátozott időtartamra: mezőgazdasági és turisztikai idénymunka esetében ugyanazzal a munkáltatóval legfeljebb évi 120 munkanapra, alkalmi munka esetében legfeljebb öt egymást követő napra, egy hónapon belül legfeljebb 15 napra, éves szinten pedig legfeljebb 90 napra. Az egyszerűsített foglalkoztatás, alkalmi munka az adóhatóság felé történő bejelentéssel jön létre (ebből természetesen az is következik, hogy az adóhatósági bejelentést még a munkavégzés megkezdése előtt teljesíteni kell).

A bejelentés megteremti egyúttal annak alapját, hogy a foglalkoztatott személy részesüljön bizonyos társadalombiztosítási ellátásokban, és foglalkoztatása majd a nyugdíj számításánál irányadó szolgálati időbe is beszámít.

Iskolaszövetkezeti forma

Gyakori foglalkoztatási forma a diákok körében az iskolaszövetkezetek közreműködésével történő munkavállalás is. Ennek szabályai a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény (Sztv.) tartalmazza.

A nappali tagozatos tanuló (természetesen csak az életkori korlátozások figyelembe vétele mellett) vagy főiskolai, egyetemi hallgató tagi jogviszonyt létesíthet az iskolaszövetkezettel annak érdekében, hogy az iskolaszövetkezet által harmadik személy (valamilyen vállalkozás) részére nyújtott, úgynevezett külső szolgáltatás keretében dolgozzon.

Hova fordulhat a diák munkavállaló jogsérelem esetén?

A munkaviszonnyal kapcsolatos problémákat, kifogásokat először természetesen a munkáltatóval célszerű megvitatni. Amennyiben ez nem vezet eredményre, több olyan fórum is a munkavállaló rendelkezésére áll, amelyeken a jogsérelem orvosolható.

A munkavállalót ért jogsérelem orvoslásának elsődleges fóruma természetesen a diák munka-vállalók esetében is a közigazgatási és munkaügyi bíróság, mely a fővárosban és megyénként (általában a megyeszékhelyen) működik.

Munkára nevelés fontossága

Alapelv: A „moduláris” munkára nevelésünk alapelve, hogy a kerettantervekben és tanmenetekben megjelenő kötelező tananyag mellett a műveltség más oldalról való megközelítése és az egyéni érdeklődések kielégítése is szerepeljen. A tanulás tanítása mellett a munka tanítása is mint egy újszerű kulcskompetenciaként értelmezhető.

Célok:

- A gondolkodási és problémamegoldó képességek alkalmazásával gyakorlati feladatok megoldására legyenek képesek.
- Legyenek birtokában a továbbtanuláshoz és sikeres életkezdéshez szükséges ismereteknek és készségeiknek (tudják miben tehetségesek).
- Legyenek képesek önálló ismeretszerzésre, tudják használni gyűjtőmunkájukhoz az információhordozókat, a hagyományostól a legmodernebbekig. A megszerzett ismereteiket a gyakorlatban otthonukban is tudják alkalmazni.
- Legyenek képesek a tanórán kívül szerzett tapasztalataikat és ismereteiket, az iskolában tanult rendezett ismeretek közé integrálni, ismerjék az érdeklődésüknek, képességeiknek és tehetségüknek megfelelő tanórán kívüli moduláris és egyéb művelődési lehetőségeket.
- Tudatosuljon bennük, hogy korosztályuk legfontosabb munkája a tanulás, de ismerjék meg néhány szakma fontosabb munkaműveleteit.
- Legyenek munkafeladataik megoldásában kreatívak, munkavégzésükben kitartóak, legyenek képesek erőfeszítésekre a felmerülő problémák és akadályok leküzdéséhez. Ügyeljenek az elvégzett munka minőségére. Tanulják meg értékelni, elismerni és megbecsülni saját és mások munkáját.

“Nyári diákmunka” központi pályázati elősegítése

A Pénzügyminisztérium 2019-ben is meghirdette a Nyári diákmunka programot, amelynek keretében mintegy 30 ezer diák kaphatott munkalehetőséget.

Tájékoztatások szerint a 3,6 milliárd forintból induló programban az önkormányzatok és az önkormányzati fenntartású intézmények mellett a mezőgazdaság, valamint a turizmus és vendéglátás területén működő vállalkozások is támogatást kaphatnak a 16-25 év közötti diákok foglalkoztatására.

A program népszerűségét jelzi, hogy tavaly több mint 29 ezer diák vett részt benne, sokan közülük a kötelező szakmai gyakorlatukat is így teljesítették. A fiatalok munkanélküliségi rátája a 2010-es 30 százalékról mára 10 százalékra csökkent, a további javulást a diákmunka program is érdemben támogatja.

A programban azok a nappali tagozatos diákok vehetnek részt, akik a tényleges foglalkoztatásukkor már betöltötték a 16. életévüket és legkésőbb a program befejezésekor még nem múltak el 25 évesek. A program keretében a munkabér és a kapcsolódó szociális hozzájárulási adó együttes összegének 75 százalékát térítik meg a munkáltatónak. Az önkormányzatok esetében százszázalékos a támogatás, amely legfeljebb két hónapra adható, július 1. és augusztus 31. között, maximum napi hat órás időtartamra.

A támogatás a minimálbér, illetve a garantált bérminimum időarányos részének felel meg, így a szakképzettek esetében 146 250 forint, a szakképzettséggel nem rendelkezők esetében 111 750 forint lehet személyenként és havonta. A diákok június 3-ától már regisztrálhatják magukat az illetékes járási hivatal foglalkoztatási osztályánál, a cégek is itt jelezhetik a felmerülő munkaerőigényüket.

(Forrás: magyarnemzet.hu)

A diákmunka fajtái

Fajták:

Iskolaszövetkezet: olyan speciális szabályok alapján működő gazdálkodó szervezet, amely nappali tagozatos diákok részvételével működik, és számukra az időbeosztásukhoz igazodó munkalehetőségek felkutatásával és lebonyolításával foglalkozik.

Az iskolaszövetkezet közép fokú iskolával, kollégiummal, alap fokú művészeti iskolával tanuló i jogviszonyban álló tanuló k, felső oktatási intézménnyel

hallgató i jogviszonyban álló hallgató k számára lehetőséget biztosít a munkavégzési feltételek megteremtésére, valamint gyakorlati képzésük elősegítésére. A diákszövetkezet tagjai minimum 90%-ban nappali tagozatos diákok és alapító tagja egy oktatási intézmény. Feladata, hogy tagjai gazdasági és oktatási szükségleteinek kielégítését segítse. Ennek úgy tesz eleget, hogy pénzkereseti és tapasztalatszerzési lehetőségeket nyújtó munkalehetőségeket kutat fel középiskolában és felső oktatásban tanuló tagjai számára.

Az iskolaszövetkezeti munkavégzéshez az szükséges, hogy a munkavállaló egyidejűleg legyen nappali tagozatos diák és az iskolaszövetkezet tagja. A felső oktatásban tanuló k esetében ehhez már az sem kell, hogy a félévük aktív státuszú legyen. 2015. június 19-től passzív fél éves hallgató k is dolgozhatnak a diákszövetkezeteknél, amennyiben még nem töltötték be 25. életévüket. Esti és levelezős képzést folytató tanuló k/hallgató k viszont továbbra sem vállalhatnak diákmunkát. Az iskolaszövetkezet a munkavégzést köteles minden szempontból megszervezni és felügyelni: a tagsági megállapodás, a munkavégzés egészségre nem ártalmas és veszélytelen körülményeinek biztosítása, a jogszabályok betartása, és a bér kifizetése is a szövetkezet feladata.

Az iskolaszövetkezet tehát egy nagyon kényelmes és gyors megoldás lehet a diákok számára.

Egyszerűsített foglalkoztatás keretében: az egyszerűsített foglalkoztatást a leggyakrabban turisztikai idénymunkák, illetve mezőgazdasági munkák esetén alkalmazzák. A bérezés nem kiemelkedő, munkatípusonként változó. Az idénymunka lehet turisztikai vagy mezőgazdasági célú.

Egy diák maximum 120 napig lehet foglalkoztatva egy évben (ami nagyjából megfelel a nyári- és évközi szünetek napjainak a számával), így jó lehetőséget kínál a diákok számára munkavállalás szempontjából.

Diákmunka lehetősége Szentgotthárdon

Szentgotthárdon számos vállalat és üzletlánc alkalmaz diákokat főleg nyári diákmunka keretében. Az itt dolgozó diákok elsősorban a helyi áruházakban és egy-egy nagyobb cégnél tudnak munkát vállalni.

SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft.

A szentgotthárdi SPAR üzletben főként a 18 életévét betöltött diákokat várják, akiknek fő feladatként a kasszafelelős van megjelölve, de ezek mellett esetenként árufeltöltő pozícióra is meghirdetnek diákmunkát.

Penny Market Kft.

A Penny Market áruház hasonló lehetőségeket kínál a diákok számára, mint a Spar, viszont itt nem elsődleges kikötés a 18. életév(kivéve a pénztárosi munkát). A Penny Marketben lehetőség van hétféle foglalkoztatásra is, így iskola mellett is kiváló pénzszerzési lehetőség.

AMES Hungária Kft.

A nagyvállalatok közül az AMES Hungária Kft. is foglalkoztat diákokat. A vállalatnál volt szerencsém dolgozni, egy szombathelyi iskolaszövetkezeten keresztül. Az autóiipari cégnél a diákokra könnyű fizikai munka vár, ami ugyan monoton, de jó pénzszerzési lehetőség. Elsősorban fiúk találták meg számításaikat, mert a diákok által végezhető munka nem éppen volt „patyolattisztaságú” és ez a lányok esetében befolyásoló tényezőként számít.

Gotthard Therme & Conference

A Gotthard Therme Hotel & Conference Szállodában már évek óta foglalkoztatnak diákokat, és emellett a diákok itt tudnak nyári gyakorlatot végezni. A kellemes munkakörnyezet elősegíti a munkakedvet és betekintést enged a vendéglátás mindennapjaiba. Itt is volt szerencsém dolgozni és elmondhatom, hogy a szép munkakörnyezet, a közvetlen kollégák segítőkészsége, csapatmunkája nagyban növelte a munkához való hozzáállásomat. E munkahelyen továbbá lehetőségem volt a német

nyelvtudásom gyakorlására is a szálloda vendégeivel történő beszélgetés kapcsán.

St. Gotthard Spa & Wellness

St. Gotthard Spa & Wellness Therme fürdőben elsősorban konyhai kisegítőként, pultos és felszolgálóként, valamint úszómesterként alkalmaztak diákokat. Ez a diákmunka is végezhető akár hétfőként iskola mellett is.

Egyéni vállalkozók: Szentgotthárdon sok egyéni vállalkozó található, viszont diákmunkát főleg a városban lévő éttermekben, kávézókban, cukrászdákban van lehetőség végezni:

Club 3 Étterem és Kávéház

Kis Édes Cukrászda

Café Corso Étterem

A diákok többsége Szentgotthárdon a vendéglátásban tudott nyáron elhelyezkedni (Club 3, Cafe Corso, Kis Édes Cukrászda, Gombócos Fagyizó). Rugalmasan foglalkoztatták – akár csak egy-két napra, igény szerint a vállalkozók a diákokat, ezzel is lehetőséget biztosítva az állandó munkatársak vagy akár maguk szabadságolására. Néhány esetben akár az átmeneti munkaerőhiány megoldásában segítettek a fiatalok. Emellett ezeken a vendéglátóhelyeken a diákmunkások mellett rengetegen teljesítettek fizetett szakmai gyakorlatot is.

küldemények továbbítását végezte.

Önkormányzati intézmények közül ismereteim szerint a Rendelőintézet Szentgotthárd intézménye alkalmazott az elmúlt két nyáron diákmunkást.

Elsősorban adminisztratív kisegítő munkát, telefonkezelést,

Javaslatok

- ❖ A helyi lehetőségek megismerése érdekében javasolnám, hogy a városban működő Ifjúsági Tanács tanév vége előtt április-május hónapban hívjon össze az esetleges munkát kínáló cégek, vállalatok, intézmények, vállalkozások és a diákok számára egy workshop-ot. Itt akár a munkáltatók már megmondhatnák, hogy mely időszakban , hány főt szeretnének foglalkoztatni és így a diákok is könnyebben tudnának tervezni. Emellett a diákok minél szélesebb körű értesítése a városban kínákozó munkalehetőségekről.
- ❖ Egy helyi diákszervezet létrehozásának meg vizsgálása, kidolgozása vagy befogadása Szentgotthárdon.
- ❖ A Minisztérium által kiírt pályázat figyelembe ajánlása az önkormányzat és az önkormányzati intézmények számára: ebben a pályázati lehetőségben én személy szerint rengeteg potenciált látok. Mint már fentebb is említettem a Minisztérium a tavalyi évben a támogatás összegét az Önkormányzati diákmunkák esetén: szakképzettséget igénylő munkakör esetében 146.250 Ft/fő/hó, szakképzettséget nem igénylő munkakör esetében pedig 111.750 Ft/fő/hó összeget állapított meg. Tehát ez az önkormányzatnak nem kerül plusz kiadásba, de mégis néhány diáknak munkalehetőséget tudna biztosítani és a nyári szabadságolások idején az önkormányzat munkáját is tudnák ezzel segíteni – pl. portai szolgálat, iratok pakolása, esetleg iratok selejtezésében való részvétel stb.

A kérdőív kielemezése

A kérdőívre válaszolókat személyesen a városi iskolákban kérdeztem (ismerősöket és idegeneket egyaránt). A 20 megkérdezett diák közül 10 nő és 10 férfi volt. Ismereteim szerint is az elmúlt két nyáron megközelítőleg a munkát vállaló diákok nemek szerinti aránya megegyezett. Korösszetételük szerint a 16-17-18-19 éves diákok adtak választ, a megkérdezettek közül nem volt a felsőoktatásban tanulmányokat folytató. A válaszadók 80%-a szentgotthárdi lakos, a fennmaradó 20% a környező településeken (Szakonyfalu, Magyarlak, stb) él. A megkérdezettek 60%-a a gimnáziumban, 40%-a helyi szakgimnázium és szakközépiskola diákja volt. A válaszolók fele azért vállalt nyári munkát, hogy az általa tervezett nyaralást finanszírozza és a nyári szórakozást fedezze, 20-20% a tanulmányok, a továbbtanulás és a jogosítvány megszerzésének költségeire fordította a keresett összeget, és csupán 10%-a egy esetleges későbbi munkahely megismerése miatt dolgozott.

A megkérdezettek elégedettek voltak munkaadójukkal, és a munkájukért kapott javadalmazással is többnyire, de néhányan a plusz jövedelmet (borravaló elsősorban a vendéglátásban) pozitívumként említették.

Szentgotthárd

PAPFALVI BERTALAN

K É R D Ő Í V

Nyári diákmunkáról (Anonim kérdőív)

1. A kérdőívet kitöltő személy

- nő*
- férfi*

2. A kérdőívet kitöltő személy életkora

- 16-18 év*
- 18-20 év*
- 20 év felett*

3. A kérdőívet kitöltő személy állandó lakóhelye

- Szentgotthárd*
- egyéb település*

4. A kérdőívet kitöltő személy az alábbi oktatási intézményben folytat tanulmányokat

- gimnázium*
- szakközépiskola*
- felsőoktatási intézmény*

5. A kérdőívet kitöltő személy motivációja a nyári diákmunkára

- pénzkereseti lehetőség (nyaralásra, szórakozásra)*
- tanulmányok fedezetéhez hozzájárulás (nyelvvizsga, felsőfokú továbbtanulás)*
- jogosítvány megszerzéséhez anyagi hozzájárulás*
- esetleges jövőbeni munkahely megismerése*

6. A kérdőívet kitöltő személy elégedett-e a munkaadóval

- igen*
- nem*

7. A kérdőívet kitöltő személy elégedett-e a munkájáért kapott jövedelemmel

- igen*
- részben*
- nem*

Köszönöm, hogy a kérdőív kitöltésével segítette a témadolgozatomat!